

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _Фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20 ___ р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»
за темою:

**ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ І ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «РУШ»)**

Виконавець
студентка ЦЗФН

Гончарук Катерина В'ячеславівна
/підпис/

Науковий керівник
к.е.н., доцент

Лапіна Ірина Сергіївна
/підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1 Економічна сутність і значення оборотних коштів підприємства	6
1.2 Джерела формування оборотних коштів підприємства.....	11
1.3 Показники стану та ефективного використання оборотних коштів.....	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «РУШ».....	23
2.1 Загальна характеристика та аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «РУШ».....	23
2.2 Аналіз джерел формування оборотних коштів ТОВ «РУШ».....	31
2.3 Оцінка ефективності використання оборотних коштів підприємства ...	35
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «РУШ».....	45
3.1 Удосконалення механізму управління оборотними коштами на підприємстві.....	45
3.2 Пропозиції щодо фінансування оборотних коштів на підприємстві ТОВ «РУШ».....	51
3.3. Використання економіко-математичного моделювання в формуванні оборотних коштів підприємства.....	55
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

Розпочинаючи свою виробничо-господарську діяльність, будь-яке підприємство повинно мати певну суму грошових ресурсів. На ці кошти підприємство закупає на ринку або у інших підприємств сировину, матеріали, паливо, оплачує рахунки за електроенергію, сплачує своїм працівникам заробітну плату, несе витрати по освоєнню нової продукції. Усе це являє собою один з найважливіших параметрів господарювання - оборотні кошти підприємства. Дослідження оборотних коштів підприємства, їх джерел формування на сьогоднішній день є досить актуальним питанням, оскільки правильна організація, розміщення, збереження і ефективність використання оборотних коштів мають велике значення для забезпечення безперервного процесу виробництва, суспільного відтворення, стійкого фінансового стану всіх суб'єктів господарювання, нормального грошового звернення, реального накопичення національного багатства країни.

В сучасних умовах ринкових відносин оборотні кошти здобувають особливо важливе значення, оскільки вони являють собою частину продуктивного капіталу, що переносить свою вартість на знов створений продукт повністю і повертається до підприємця в грошовій формі наприкінці кожного кругообігу капіталу. Проте наявність у підприємства оборотних коштів в достатній кількості ще не свідчить про їх раціональне використання. Для оцінки ефективності використання оборотних коштів служить система показників, пристосування яких до конкретного підприємства дає можливість визначити шляхи поліпшення використання цих коштів.

Важливо також уміти правильно управляти оборотними коштами, розробляти і впроваджувати заходи, що сприяють зниженню матеріалоемності продукції і прискоренню оборотності оборотних коштів. Підприємство, у випадку ефективного управління оборотними активами може досягати раціонального економічного становища, збалансованого по ліквідності і високої прибутковості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти управління оборотними коштами підприємств досліджували відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: М. Баканов, І. Балабанова, І. Бланк, Бригхем Ф. Юджин, Ван Хорн Дж., Л. Пан, Л. Лігоненко, Р. Сорока, В. Шокун, Г.А. Семенов, М.О. Панкова, А.М. Поддєрьогіна, П.М. Гарасим, О.М. Бандурка, А.Г. Загородній, С.С. Масіян, М.І. Должанський, К.А. Ігоніна, М.В. Кужельний, В.В. Сопко, Є.В. Мних, В.П. Завгородній та інші.

Метою даної випускної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів організації оборотних коштів на підприємстві, джерел їх фінансування та ефективності використання.

Зазначена мета окреслюють наступне коло задач:

- дослідити економічну сутність оборотних коштів підприємства, їх роль у фінансово-господарській діяльності підприємства;
- розглянути джерела формування оборотних коштів;
- проаналізувати показники стану, розміщення та ефективності використання оборотних коштів та оцінити вплив оборотних активів на фінансовий стан підприємства;
- запропонувати шляхи оптимізації формування оборотних коштів ТОВ «РУШ».

Об'єктом даної випускної роботи є економічні процеси, що виникають при фінансуванні оборотних коштів на підприємстві.

Предметом дослідження даної роботи є економічні відносини, що відображають особливості ефективного використання оборотних коштів та їх формування підприємством ТОВ «РУШ».

При написанні випускної роботи були застосовані наступні методи: аналіз і синтез, індукція і дедукція, статистичні, табличні, графічні методи та інші. Інформаційною базою даної випускної роботи є праці вітчизняних та зарубіжних вчених в економічній науці стосовно особливостей формування оборотних коштів підприємства, періодична література за даною темою, а

також нормативно-правова база та фінансова звітність ТОВ «РУШ» за 2014-2017 роки.

Випускна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. В першому розділі розглянуті теоретичні основи процесу формування та фінансування оборотних коштів підприємств. У другому розділі проаналізовано фінансова діяльність та особливості використання оборотних коштів ТОВ «РУШ». В третьому розділі запропоновані заходи щодо удосконалення фінансування оборотних коштів ТОВ «РУШ»..

Висновки

Для нормального функціонування кожного підприємства необхідні оборотні кошти, що представляють собою грошові кошти, використовувані підприємством для придбання оборотних фондів і фондів обігу. Оборотний капітал (оборотні кошти) - це кошти, авансовані в оборотні виробничі фонди і фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва, реалізації продукції та отримання прибутку. Оборотні фонди, тобто матеріальні ресурси на відміну від основних фондів використовуються в одному виробничому циклі, і їх вартість переноситься на продукт відразу і повністю.

Слід зазначити, що поряд з основними фондами для успішної роботи підприємства величезне значення мають оборотні кошти, їхня оптимальна кількість і ефективне використання.

Розвиток ринкових відносин визначає нові умови організації оборотних коштів підприємства, адже господарсько-підприємницька діяльність неможлива без оборотних коштів.

Аналізуючи діяльність ТОВ «РУШ», слід сказати, що це підприємство представляє мережу спеціалізованих магазинів для жінок «EVA». На підприємстві відбувалося поступове зростання чистого доходу від реалізації продукції, валового прибутку та чистого прибутку, що є досить високим показником.

Щодо джерел формування оборотних коштів, то в основному вони формуються за рахунок залучених коштів.

Оцінка ефективності управління обіговими коштами підприємства здійснюється через систему показників їх функціонування. При цьому важливим є забезпечення єдності критеріїв ефективності з критерієм платоспроможності, а також з іншими частковими показниками, що можна досягнути шляхом їх системного порівняння.

За аналізуємий період на базовому підприємстві ТОВ «РУШ» спостерігається зростання оборотного капіталу. Також слід зазначити, що при такому стані оборотних коштів відбулося зменшення оборотності виробничих запасів, зменшення періоду користування підприємством безкоштовно залученими коштами через те, що період погашення товарної кредиторської заборгованості зменшився. Суми дебіторської та кредиторської заборгованостей збільшувались, питома вага простроченої частини зменшувалася, оборотність погіршувалась. Однак позитивним фактом є те, що показники рентабельності мають позитивне значення. Такий склад та структура оборотних коштів, що склалася на кінець 2017 року загалом призвела до низької ліквідності у середньостроковому та довгостроковому періоді.

Треба сказати, що ТОВ «РУШ» має певні проблеми у своїй діяльності, джерелах формування та ефективному управлінні оборотними коштами. Товариство повинно розробити і запровадити певні заходи, щоб забезпечити позитивну зміну наведених показників.

У процесі управління підприємством дуже важливо правильно визначити потребу в оборотних коштах. Величина їх повинна бути мінімальною, але достатньою, тобто такою, що забезпечує безперебійне фінансування планових витрат на виробництво і реалізацію продукції, а також здійснення розрахунків у встановлений термін.

Управління оборотними коштами полягає в забезпеченні безперервності процесу виробництва і реалізації продукції з найменшим розміром оборотних коштів. Це означає, що оборотні кошти підприємства мають бути розподілені по всіх стадіях кругообігу у відповідній формі і в мінімальному, але достатньому об'ємі.

У сучасних умовах, коли підприємства знаходяться на повному самофінансуванні, правильне визначення потреби в оборотних коштах має особливе значення.

Основними напрямками роботи підприємства в області управління джерелами оборотних коштів є:

- визначення потреби підприємства в оборотних коштах;
- визначення наявності власних оборотних коштів і приведення їх обсягів до оптимально значення;
- визначення обсягу залучених коштів і облік ефективності їх використання за допомогою будь-яких методів; визначення нормативу оборотних коштів і приведення власних оборотних коштів до цього значення;
- вживання заходів, що до повернення у розпорядження підприємства суми дебіторської заборгованості;
- припинення виконання робіт для неплатоспроможних замовників;
- визначення обсягу виробництва продукції з урахуванням рівня беззбитковості виробництва;
- скорочення управлінських, усунення непродуктивних витрат, інтенсифікація методів виробництва;
- поступове збільшення обсягу статутного фонду підприємства для фінансування власних оборотних коштів.

Використання запропонованих у випускній роботі рекомендацій щодо управління оборотними активами на торговельних підприємствах дозволить підвищити їхній рівень ліквідності, платоспроможності, прибутковості, що є надзвичайно важливим для подальшого їхнього розвитку та розвитку економіки нашої країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Агеева Е.И. Кредитная политика как инструмент управления дебиторской задолженностью // Финансовый менеджмент. - 2009. - №6. - С.22-35
2. Анализ систем управления запасами, Хедли Дж., Уайтин Т., пер. с англ., Гл. ред. физ. - матем. литературы изд-ва "Наука", М., 2007.
3. Андрей Звягинцев. Корпоративные структуры и логистика // Логистика. - 2010. - № 2. - С.29-31.
4. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств // Фінанси України. - 2010. - №12. - С.24-36
5. Білик М.Д. Управління фінансами державних підприємств. - К.: т-во "Знання", КОО, 1999. - 312 с.
6. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. Т.1. - К.: Ника-центр, 1999. - 592с.
7. Бланк И.А. Управление активами. - К.: Ника-Центр, Эльга, 2011. - 702 с.
8. Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. - К.: Видавництво А.С.К., 2010. - 400 с.
9. Брігхем Євхен. Основы финансового менеджмента: пер. з англ. - Київ: Молодь, 2007. - 1000 с.
10. Бугріменко Р.М. Ефективність політики управління фінансуванням обігових активів торговельних підприємств. - Автореф. дисер. канд. екон. наук. - Харків. - 2008. - 16 с.
11. Бурковська О.С. Теоретичні аспекти фінансового менеджменту // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. - 2008. - №4. - С.137-140.
12. Бурковська О.С. Управління дебіторською заборгованістю: зарубіжний досвід та можливості його використання в Україні. // Проблеми розвитку державних та місцевих фінансів. Наук.-теорет. конф. Київ. - 2011. - С.34-40.

13. Быков А., Велесько Е. Оптимизация запасов на основе имитационного моделирования. // Логистика. - 2010. - №1. - С. 19-21.
14. Ван Хорн Основы управления финансами /Пер с англ. - М.: Финансы и статистика, 2007. - 782 с.
15. Ван Хорн, Джеймс, К., Вахович, (мл.), Джон, М. Основы финансового менеджмента, 11-е изд.: Пер. с англ. - М.: изд. дом "Вильямс", 2010. - 992 с.
16. Васильчук О.И., Пипко Е.Г. Специфика анализа факторов внешней среды в рамках системы стратегического управления на предприятиях сервиса // Экономический анализ: теория и практика. - 2010. - №2 (1,7). - С.52-58
17. Велш Глен А., Шорт Деніел Г. Основы фінансового обліку /Пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач. - К.: Основи, 1999. - 943 с.
18. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник. - К.: Лібра, 2009. - 704 с.
19. Голубева Т.С. Управління грошовими потоками підприємства // Збірник наук. праць Вісник КНУТД. - 2009. - № 4. - С.48-54.
20. Господарський кодекс України прийнятий 16.01.2012 р. № 436-IV
21. Гусева О.Ю. Стратегія управління оборотним капіталом торговельних підприємств. - Автореф. дисер. канд. екон. наук. - Донецьк. - 2010. - 18 с.
22. Довгопол Н.А. Оптимізація оборотних фондів у виробничих запасах // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. - 2009. - №4. - С.177-122.
23. Драгун Л.М., Левченко В.Ф., Бондаренко О.Л. Удосконалення аналізу ефективності використання обігових коштів підприємства // Фінанси України. - 1998. - № 12. - С.12-20.
24. Економічний аналіз. Навч. посібник /М.А. Балюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатов та ін., за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. - К.: КНЕУ, 2009 - 556 с.
25. Євтушевський В.А. Основы корпоративного управління: Навч. посіб. - К.: Знання-Прес, 2008. - 317 с.
26. Задихайло Д.В., Кібенко О.Р., Назарова Г.В. Корпоративне управління: Навчальний посібник. - Х.: Еспада, 2009. - 688 с

27. Золотарьов А. Раціональне використання оборотних засобів у промисловості // Економіка України. - 2001. - №7. - С.29-32.
28. Зверяков М. І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2018. – №10. – С. 10-31.
29. Карбовник А.М. Управління оборотними активами промислових підприємств (на прикладі поліграфії України). - Автореф. дис. канд. екон. наук. - Львів. - 2001. - 20 с.
30. Карбовник А.М. Деякі аспекти управління дебіторською заборгованістю та їх вплив на джерела формування оборотних активів // Фінанси України. - №9. - 2001. - С.92-97.
31. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Финансы и статистика, 1997. - 512 с.
32. Коробов М.Я. Фінанси промислового підприємства: Підручник. - К.: Либідь, 1995. - 160 с.
33. Король В. Сучасні проблеми реалізації механізму фінансового менеджменту в умовах трансформації економіки України // Економіка, фінанси, право. - 2009. №3. - С.22-25.
34. Костенко А.Г., Бондарева И.А. Совершенствование методов ускорения оборачиваемости оборотных средств // Наукові праці Донецького державного технічного університету. - Донецьк. ДТУ. - 2000. - №19. С.28-33.
35. Которщикова О. Управління дебіторською заборгованістю на підприємстві // Економіка, фінанси, право. - 2008. - №7. - С.23-25.
36. Крайник О.П., Клепикова З.В. Фінансовий менеджмент: Навч. пос. - Львів., Інтеллект - Декор, 2000. - 260 с.
37. Крейнина М.Н. Финансовый менеджмент: Учеб. пос. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Изд-во "Дело и Сервис", 2001. - 400 с.
38. Круглова О.А. Ефективність управління товарними запасами у підприємствах роздрібної торгівлі - Автореф. канд. екон. наук. - Харків. - 2008. - 17 с.
39. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання:

Монографія. - К.: КНЕУ, 2001. - 387 с.

40. Лимонова Л.О. Роль зворотніх зв'язків у системі корпоративного управління // Фінанси України. - 2008. - №11. - С.126-131
41. Лучков О.І. Визначення оптимального розміру дебіторської заборгованості // Актуальні проблеми економіки. - 2009. - № 1. - С.22-27
42. Мазаракі А.А. та ін. Економіка торговельного підприємства. Підручник для вузів. (Під ред. проф.Н.М. Ушакової) - К.: "Хрещатик", 1999р. - 800 с.
43. Маргасова В.Г. Системний підхід до управління оборотним капіталом на підприємствах харчової промисловості // Актуальні проблеми економіки. - 2010. - № 7 (37). - 2010. - С.53-59
44. Маслов С.І. Управління дебіторською заборгованістю та її прогнозування // Фінанси України. - №2. - 1999. - С.23-33.
45. Мертенс А.В. Инвестиции: Курс лекций по современной финансовой теории. - К.: Киевское инвестиционное агенство, 1997. - 416 с.
46. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. - М.: "Дело ЛТД", 1994. - 702 с.
47. Савон Р.Л. Оборотність сукупних активів як фактор ефективності управління промисловим підприємством //Актуальні проблеми економіки –2008 - №12 - с.53-59.
48. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. – К.: Издательский дом «Максимум», 2001. – 600с.
49. Семенченко Ж.О. Сумнівна та безнадійна заборгованості. – 2-ге вид., доп. – Х.: Фактор, 2000. – 84с.
50. Стоянова Е.С., Быкова Е.В., Бланк И.А. Управление оборотным капиталом/ Под Ред. Е.С. Стояновой. – (Серия «Финансовый менеджмент для практиков») – М.: Изд-во «Перспектива», 1998. – 128с.
51. Стоянова Е.С., Штерн М.Г. Финансовый менеджмент для практиков: Краткий профессиональный курс. – М.: Изд-во «Перспектива», 1998. – 239с.
52. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 554с.
53. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003.

54. Фінансовий менеджмент: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогіна – К.: КНЕУ, 2005. – 536с.
55. Фінансова діяльність підприємств: Підручник / О.М. Бандурка та ін. — К.: Либідь, 2002.
56. Фінансова звітність ТОВ „РУШ”/ smida.gov.ua/db/participant/32007740
57. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін, автори Л. Д. Буряк, Г. Г. Нам, А. М. Павліковський та інші. 3-тє вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2000. - 460 с.,
58. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. — К.: Знання, 2006. — 439 с.
59. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика фінансового аналізу. М.: ИНФРА-М, 1996.-176с.
60. Шеремет А.Д., Негашев Е.В. Методика фінансового аналізу діяльності комерційної організації.- М.: ИНФРА-М, 2008.- 208 с.
61. Шеремет А.Д., Ионова А.Ф. Финансы предприятий: менеджмент и анализ: учебное пособие. 2-е изд., испр. и доп.- М.: ИНФРА-М, 2009.- 479 с.